

X. Magyar Sürgősségi Orvostani Kongresszus

A terror az egészségügyi biztosítás szervezése tükrében

Budapest, 2011. november 4.

Dr. Svéd László PhD ny. orvos altábornagy
Honvédkórház - Állami Egészségügyi Központ
Főigazgató helyettes

- 1. A terrorizmus epidemiológiája**
- 2. A terror cselekmények egészségügyi vonatkozású kérdései**
- 3. Szervezési aspektusok**
- 4. Mindennapi teendők**

Honvédelmi
Állami Egyetem

EFQM
Committed to excellence

anúszított súlyponti körház

abványok szerint tanúsított súlyponti kórház

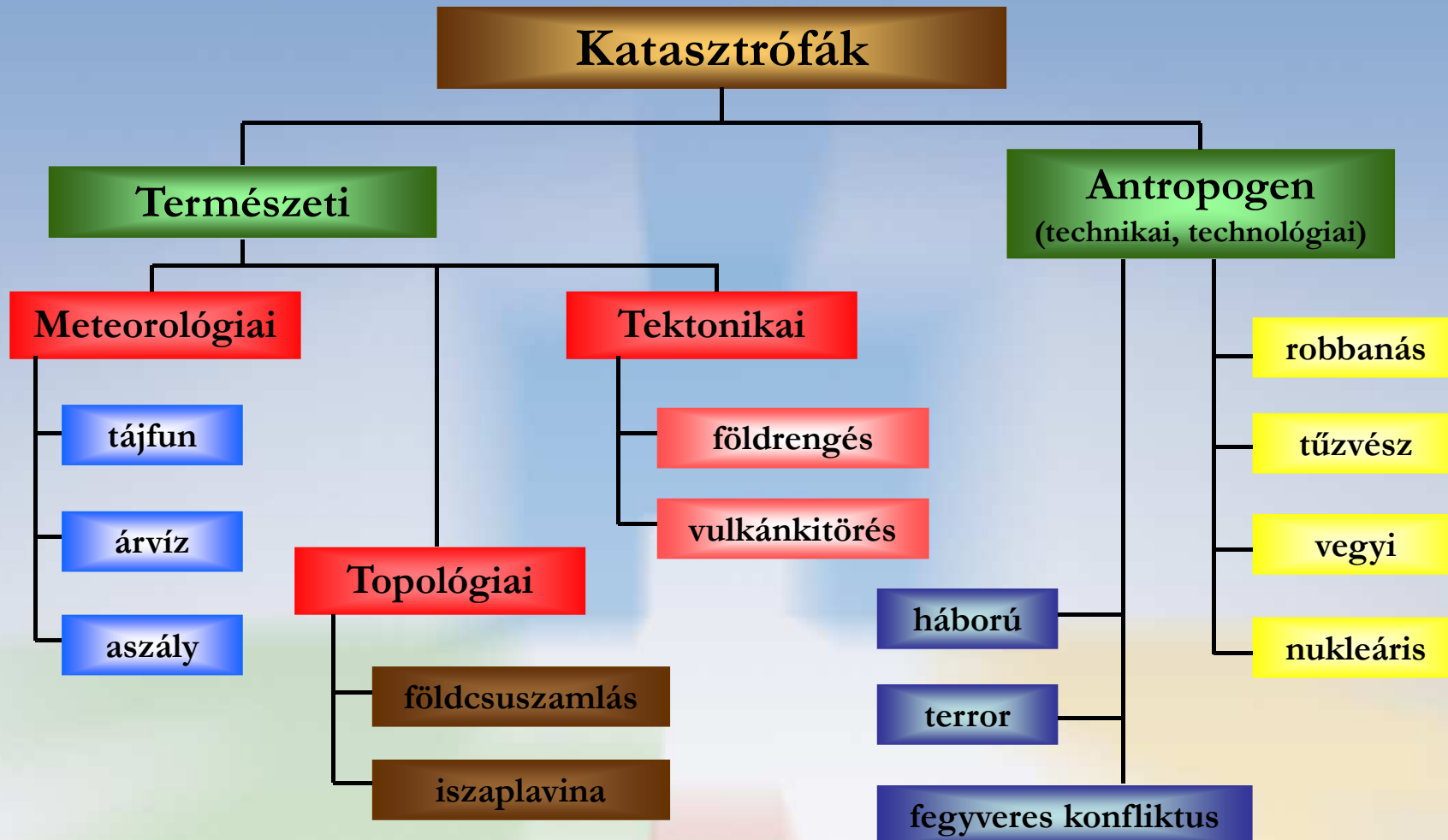
Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

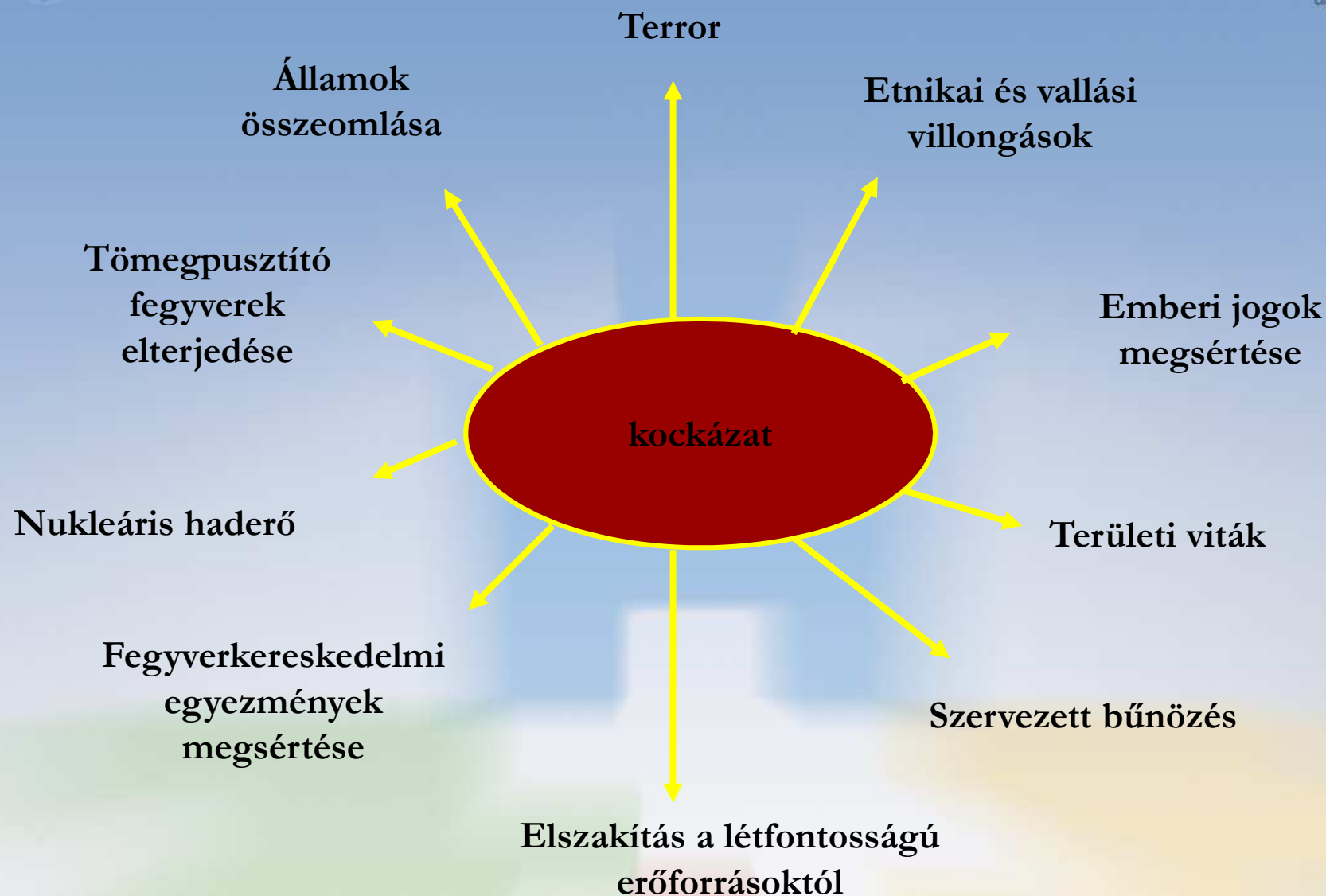

1. A terrorizmus epidemiológiája

Katasztrófák fajtái

Definíció

A terrorizmus előre kitervelt és végrehajtott politikailag motivált erőszak cselekmény nem fegyveres személyek célcsoportja ellen, rejtett szélsőséges csoport (vallási, etnikai, nemzeti kisebbségi, stb.), vagy ügynök által, politikai nyomásgyakorlás és előnyszerzés céljából.

Global Terrorism 1998, 1999

A terrorizmus tipológiája

- Államilag háttérből támogatott (nemzetközi)
- Kisebbségi szélsőséges csoportok (regionális)
- „Magányos farkas” (lokális)
- Postmodern v. ökoterrorista (WMD) ! (transznacionális)

Az USA terrorista ellenes politikájának 4 alapelve:

- 1. Nincs engedmény semmi áron.**
- 2. A terroristákat pedig bíróság elé kell állítani.**
- 3. A támogató országok izolálása és nyomás gyakorlása politika váltás céljából.**
- 4. Segíteni kell az együttműködő államokat.**

2. Elnöki Direktíva

„A terrorizmus olyan nemzetközi probléma, amely minden szabad nemzettől összehangolt erőfeszítéseket követel. Ahogy a terroristák együttműködnek, úgy kell együttműködniük azoknak is, akik az ő lehetséges célpontjaik. Ezért stratégiánk egyik alapvető eleme a szorosabb összefogás a demokratikus államok és mindazok között, akik hozzánk hasonlóan bíznak a jövőben. Túlságosan gyakori azonban az, hogy egyes országok félnek kereskedelmi lehetőségeik elvesztésétől vagy az ellenség provokálásától. Eljött az ideje, hogy a terrorizmussal igazán végezni akaró nemzetek egyesítsék erőiket, és minden lehetséges fórumon megtegyék a szükséges lépéseket.”

George Shultz

2. A terrorcselekmények egészségügyi vonatkozású kérdései (MC 326/2)

- **A következmények enyhítése**
- **Gyakorlatilag kivédhetetlen**
- **ABV kockázat**
- **Kulcsfontosságú képességek**
  - **Vezetés-irányítás, híradás**
  - **Logisztikai és műszaki háttér**
  - **Egészségügyi kapacitások**
  - **Mentesítés**
  - **Tűzszerészek és biztonságiak**

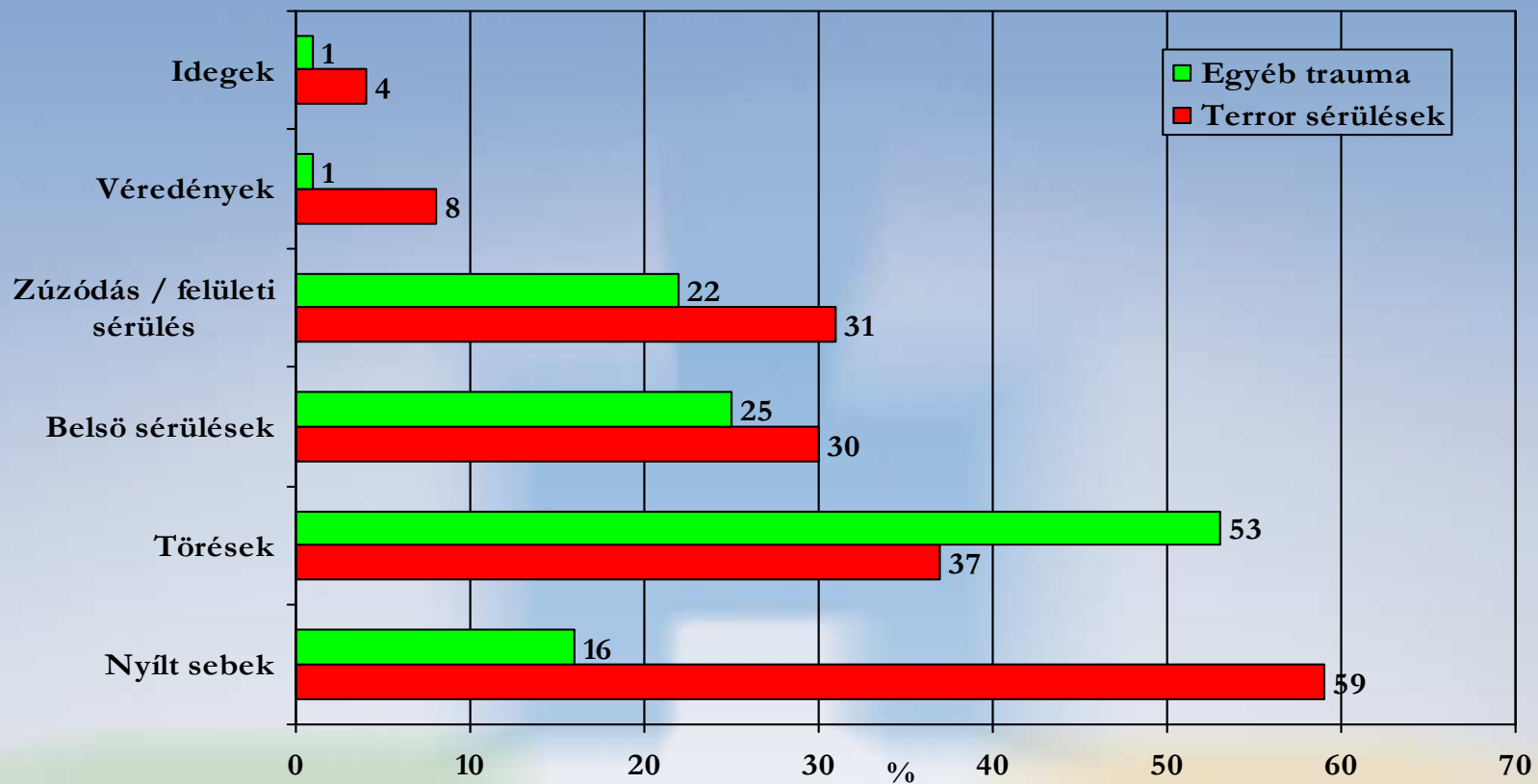
Terrorakciók (öngyilkos merényletek) várható egészségügyi veszteségei (800 öngyilkos merénylet adatainak feldolgozása alapján)

- **30%**   **Politraumatizált, súlyos sérült**
- **21%**   **Stressz reakció**
- **3-5%**   **Könnyű sérült
helyszínen ellátható (Combat medic)**
- **10%**   **Halott, de**
  - **autóbuszban 18%**
  - **zárt térben 14%**
  - **nyílt területen 8%**
- **34-36%**   **Sértetlen**

Kárhely felszámolás periódusai

- **10-20 perc – káosz**
- **10-30 perc – helyszíni ellátás, de**
  - **csak légút biztosítás**
  - **mellkas drainage**
  - **vérzés csillapítás**
- **60-70 perc – kiürítési fázis vége**

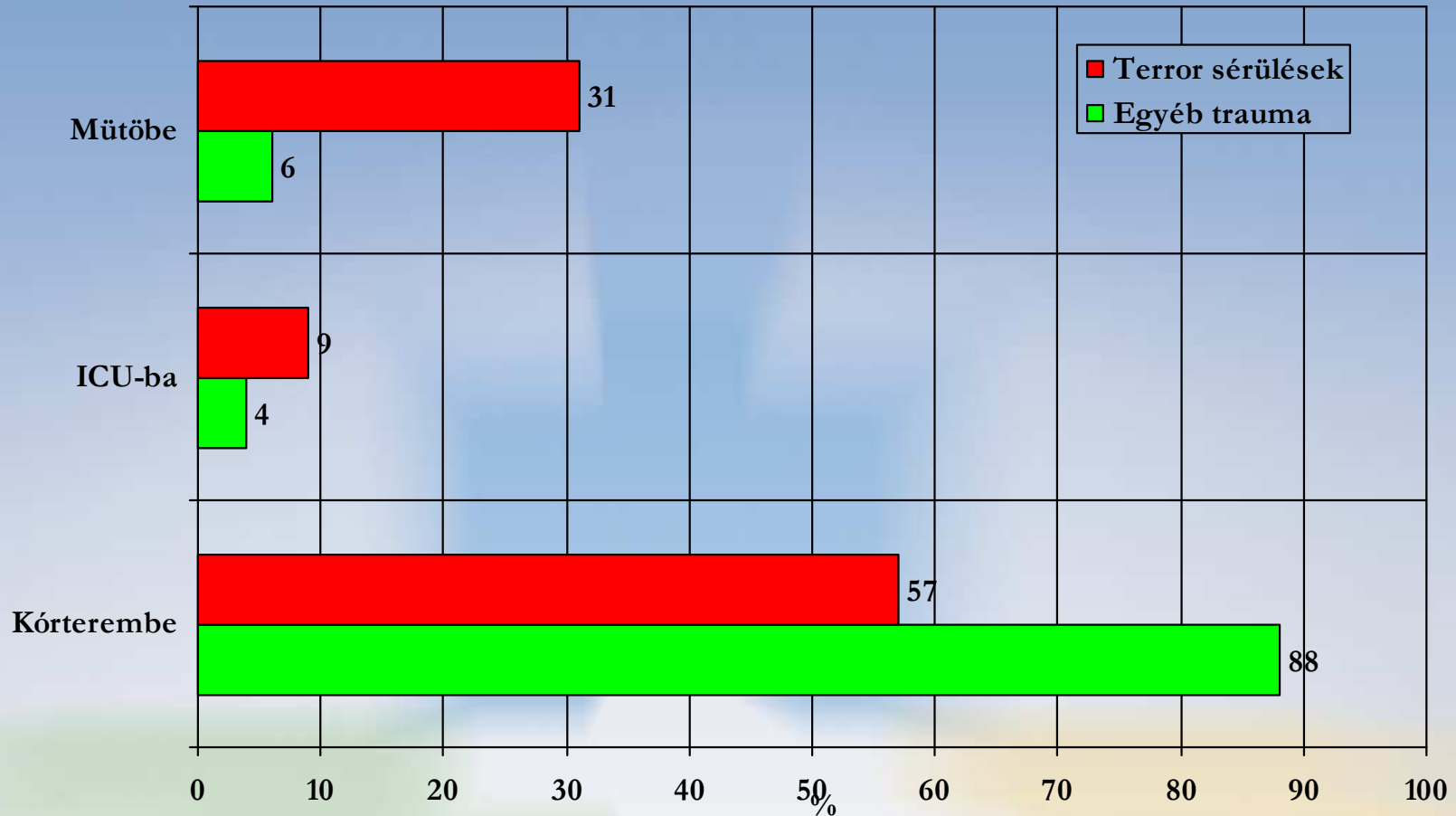
1789 főnél terror sérülések

69877 főnél egyéb trauma

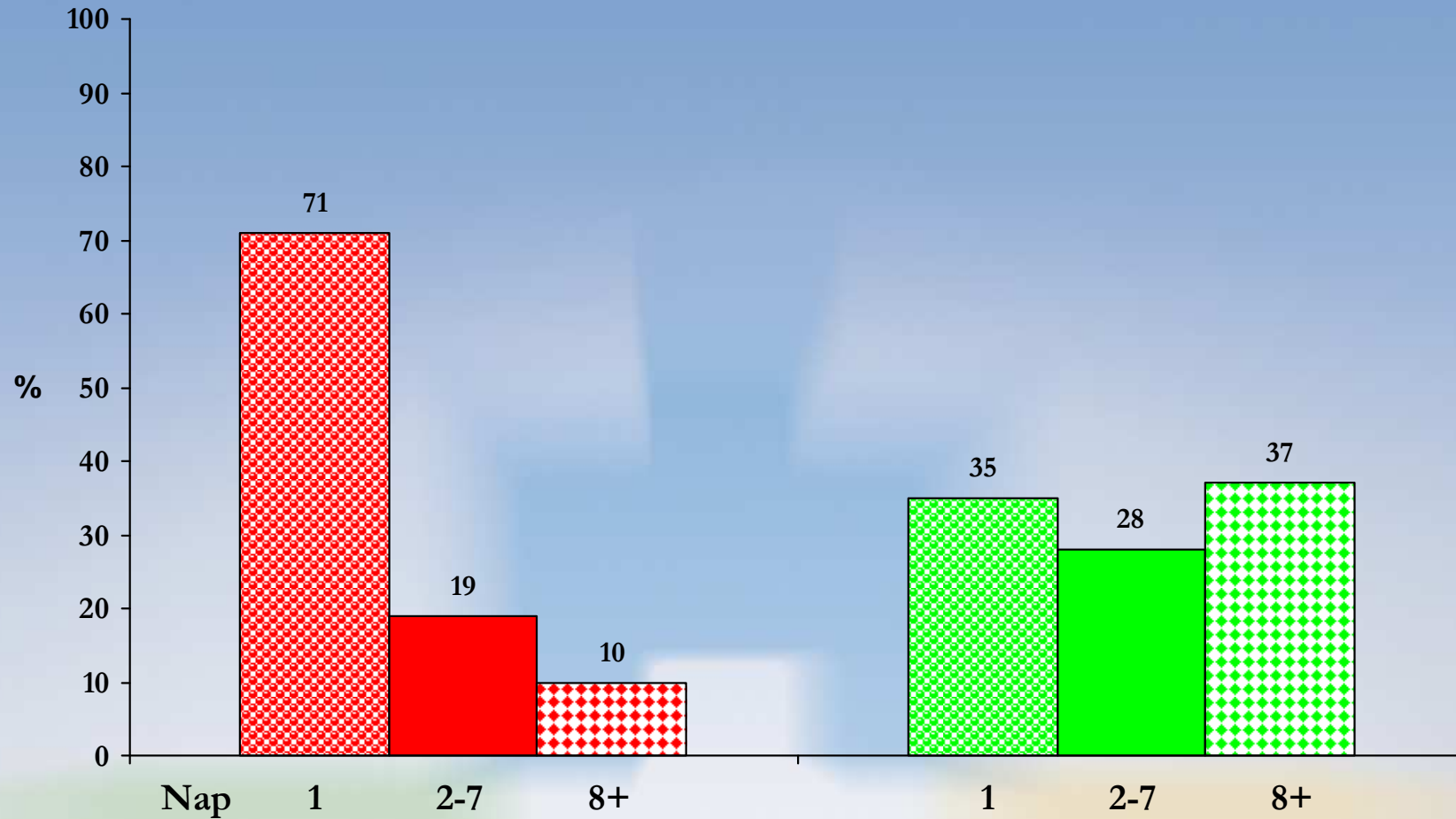

1789 főnél terror sérülések

69877 főnél egyéb trauma

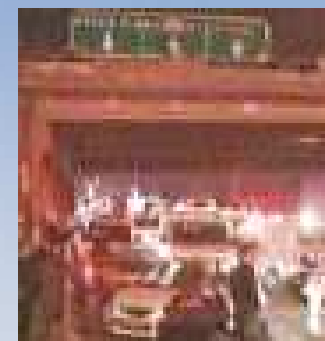
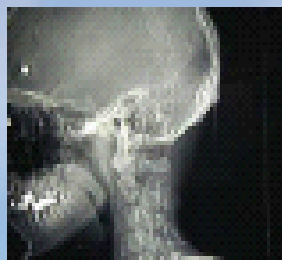
Terror sérülések
következtében

N=114 6,4%

Más jellegű trauma
miatt

N=1296 1,9%

Terror sérültek egyéb traumás sérültekkel való összevetése

- Fiatalabb korcsoport
- Tömeges megjelenés
- Súlyosabb sérülések
- Az erek és idegek kiterjedt sérülése
- Kiterjedtebb sürgősségi, ICU szükséglet és azonnali sebészeti beavatkozás igénye

Következtetések

- A terror által sújtott sérültek **tömeges számban jelentkeznek**, s kihívást jelentenek a kórházi erőforrásokra.
- A terror által kiváltott sérülésekre jellemző:
  - **áthatolóak, több szervet érintenek,**
  - **kiterjedten sérülnek a véredények és az idegrendszer.**
- Ezen körülmények szükségessé tehetik:
  - **a kórházi állomány nem rutinjellegű szervezését, és**
  - **külön erre a célra felkészített, professzionális állomány meglétét.**
- A MASCAL helyzetekre való tervezés és felkészülés alapja:
  - **a múlt és a jelenkor tömeges sérüléseinek elemzése.**

Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

3. Szervezési aspektusok

Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

Terrorcselekmények következtében rövid idő alatt nagyszámú sérült keletkezik (magas a halottak száma), melynek felszámolása az országok gazdasági és társadalmi fejlettségi szintjétől függetlenül az egészségügyi ellátórendszerek túlterheléséhez vezet.

Helyszíni ellátás szakmafilozófiája

- „Scoop and run” Észak-Amerikában a helyszínen minimális ellátást végeznek, a sérülteket gyors szállításra készítik fel.
- „Stay and play” Európában a sérültek helyszíni stabilizációjára fektetnek nagy hangsúlyt, csak ez után következik a szállítás.
- „Save and run” Izrael.

Következtetés

A mentés hatékonysága mindhárom területen közel azonos mértékű.
A sikeresség valódi oka az emberi tényezőben, a flexibilitásban és a szakmaiságban van!

Helyszíni ellátás alapvető tényezői

Hatékonyság: a keletkezett sérültszám tervezett felszámolása, a rendelkezésre álló humán erőforrás tudatos irányításával.

Gondosság: standardok, irányelvek megalkotása és végrehajtása (sérült osztályozás-triage – kiürítési és ellátási -, súlyos sérült ellátás, stb.).

Gyorsaság: az időfaktor („arany óra” - golden hour) figyelembevétele, a túlélési ráta növelése.

Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

Egészségügyi csapatok helyszíni védelme

Tervezése és szervezése az ellátás szakmai kérdései közé sorolandó, mivel ennek elmaradása lehetőséget teremt egy második támadáshullámra.

Az egészségügyi csapatok is a lehetséges célpontok közé sorolhatók!

Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

Betegirányítás, kiürítés szervezése

Betegek, sérültek csak olyan intézménybe szállíthatók, ahol a tömeges sérültellátás képessége adott!

Nagyszámú sérült keletkezése esetén több intézmény kell, hogy fogadja a sérülteket, egy előre tervezett rendszer szerint!

Hospitalis szakasz feladatai

A egészségügyi ellátó intézményekbe szállított betegek ismételt osztályozása.

Folyamatban lévő ellátás megállítása, fogadóhelyen tartózkodó betegek evakuálása.

Hospitalis szakasz feladatai

CBNR – Kémiai, biológiai, nukleáris és sugársérültek ellátására hozzáértő szakemberek és a felderítéshez szükséges eszközök készenlétben tartása, valamint az egészségügyi személyzet védőeszközökkel való ellátása.

Hospitalis szakasz feladatai

Védett belső kommunikációs rendszer, kommunikációs szakember kijelölése.

A média előbb értesül az eseményekről, a sérülteket megelőzve érkeznek a helyszínre, tömeghisztériát indíthat el.

Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

4. Mindennapi teendők

- Mentésben számba vehető orvosok és egészségügyi szak személyzet szakmai és biztonsági gyakoroltatása.
- Laikus képzés.
- Mentőszolgálatok különböző típusú járművekkel történő felszerelése (pl. ambulancia moped).
- Általános és szakorvos képzésbe a sürgősségi, katona és katasztrófa-orvostani oktatás és felkészítés kötelezővé tétele.
- Szakmai múlt feldolgozása (1989-től 2002 szeptemberéig Magyarországon 63 robbantásos merénylet sérültellátásának tapasztalata?)
- Terrorizmus következményei felszámolásában résztvevő magyar katona-egészségügyi erők tapasztalatainak feldolgozása és közreadása (ISAF 2003., PTR 2006-2007., SFIR 2003-2005.)
- Gyakorlás

Köszönöm a figyelmet!

